

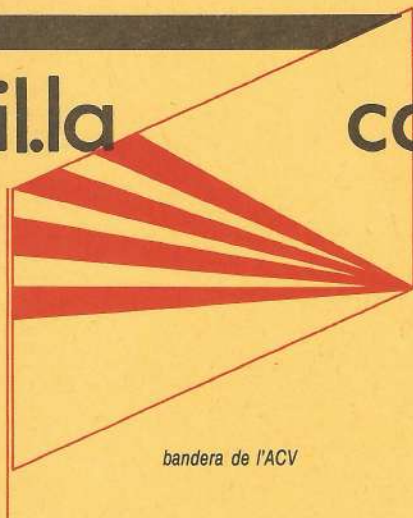
**associació catalana
de vexil·lologia**

any 1985

n.º 2

vexil·la

catalana

bandera de l'ACV

editorial

vilanova del camí

xerta

olèrdola

barberà del vallès

sant climent de llobregat

**les banderes de l'onze de
setembre**

documents per a la història

nacions i ètnies

editorial

Teniu a les vostres mans el número 2 de VEXIL.LA CATALANA. Des de l'últim, han passat uns quants mesos. El motiu del silenci ha estat únicament l'econòmic, som una associació petita i les quotes dels socis no arriben per a tant; però, gràcies a la col.laboració d'uns ajuntaments podem editar avui aquest número. Les previsions pel 1986 son les de publicar 3 revistes. Estem segurs d'aconseguir-ho.

Des del maig passat, ens hem mogut bastant, participant en moltes de les accions culturals que s'han prés al nostre país: L'onze d'a gust vam organitzar l'acte d'inauguració de la bandera da Sant Climent de Llobregat. Conjuntament amb altres associacions, coordinades per "Memorial 1714", vam participar l'onze de setembre en uns actes (una mica moguts) a la plaça de Sant Jaume, amb les banderes de Santa Eulàlia i Sant Jordi, en record dels fets del 1714. Ja a fi d'any, els dies 27, 28, 29 i 30 de desembre, vam ser a la CONSEO (Conferència de Nacions sense Estat de l'Europa Occidental), organitzada pel CIEMEN. La nostra tasca va començar unes setmanes abans, doncs l'organització ens va demanar que vetllesim totes les operacions relacionades amb les banderes de les 19 nacions participants: dibuixar-les, supervisar la confecció, i fins i tot, planxar-les i penjar-les. Dins de la propia conferència, a sés de fer contactes molt interessants, vam participar a la comissió "Mitjans per a enfortir les relacions internacionals de les nacions sense estat", amb una proposta de resolució centrada en tres punts:

- 1r. Comprometre als organismes assistents a l'estudi i recuperació dels símbols històrics.
- 2n. Actuar conjuntament en la normalització dels símbols nacionals (mides, colors, etc.).
- 3r. Utilitzar l'Associació Catalana de Vexil·lologia i el seu botlletí periòdic "Vexil·la Catalana" o d'altres publicacions que es puguin crear, com organisme assessor, vehicle de difusió i arxiu de dades.

La iniciativa va ser molt ben acollida i aprovada en les seves línies generals.

Però, abans de tots aquest actes, al maig, l'ACV va entrar com a membre de ple dret a la Federació Internacional d'Associacions Vexil·lògiques. La cosa va tenir les seves dificultats, dient-ho planerament, "va ser un sidral de pronòstic", doncs un element d'a questa federació, per fer palés el seu desacord amb alguns punts, votava negativament a tot. I l'entrada, que normalment havia de ser un tràmit, es va convertir en una batussa. Ho podeu comprovar llegint els punts VIII a XIV de l'acta de l'assemblea general que incorporem, en versió original, a continuació d'aquestes línies.

Anna M. Galan i Pla
Presidenta ACV.

INTERNATIONAL FEDERATION OF VEXILLOLOGICAL ASSOCIATIONS

Protocol of the General Assembly, 27-31 May 1985

Madrid, Spain

.....

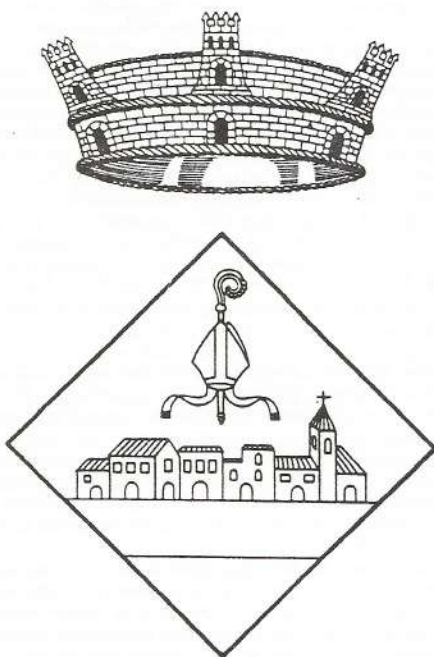
- VIII. The delegate of the National Flag Foundation called for consideration of the qualifications of the new member applicants. The President noted the necessity of leaving the meeting site and called for the adjournment of the General Assembly until Tuesday, 28 May, following the completion of the working sessions of the Congress that day. The meeting adjourned at 8:30 P.M.
- IX. The General Assembly reconvened at 7:07 P.M. on 28 May. The President took a roll call and it was determined that the same delegates were present as in the previous session except that Mr. David Phillips had replaced Dr. David Heisser as a delegate for the Flag Research Center.
- X. The President called on the member applicants to present their qualifications for membership in accordance with the statutes. President Ana María Galán of the Associació Catalana de Vexil·lologia indicated that the organization had been founded on 20 September 1980 and had been recognized by the government of Catalonia. It had about 20 members and held meetings twice a month. It had published one issue so far of a bulletin and had been involved in the creation of approximately fifteen city flags. There was no problem with the existence of the Catalanian association within Spain, which has its own vexillological association, because Catalonia has its own language, culture, history, and government, as well as national symbols. The delegate of the Société Suisse de Vexillologie pointed out that no question should be raised about the appropriateness of a second member organization in Spain since there were already two FIAV members in the United Kingdom, a similar number in Belgium, several in the United States, etc.
- XI. The delegate of the National Flag Foundation asked to see the application of the Associació Catalana de Vexil·lologia, pointing out that we had notice of the application in the agenda but did not have a copy in advance to examine. He insisted that the proper vote could not be taken without information and that the Board had constantly been delinquent in supplying information about new member applicants. The Secretary General of the Federation stated that in fact there had been only one previous irregularity with regard to membership applications when, in 1979, the President failed to submit advance notice as required concerning member applicants. He further pointed out that, while the statutes require the membership application be sent to existing FIAV members in advance, such an application would not necessarily contain any information about the applicant, but could simply state that it was applying for membership. The delegate of the Flag Institute moved that we consider the applications on the agenda even if the letter of the statutes had not been fulfilled with regard to circularizing in advance their applications to existing members. The motion was seconded by the delegate of the Flag Design Center. The delegate of the Office Généalogique asked whether the Board had a file of membership applications and the President responded that he did have such applications except from the Asociación Argentina de Vexilología. The delegate of the Societas Vexillologica Belgica asked that the Secretary General submit the proper information in advance to the existing members. The Secretary General pointed out that it was not his function but that of the President to submit that information and that he had not in fact seen the actual membership applications. The delegate of the National Flag Foundation asked whether the Board could vouch for the current member applicants. The Secretary General pointed out that there was no provision in the statutes for the endorsement of member applicants by the Board, their only function being to submit such applications to the consideration of the General Assembly. He further stated that he personally could vouch for the applicants from Catalonia, Australia, Finland, and Ireland. The delegate of the National Flag Foundation asked that the applications be made available now for members to see. The delegate of the Flag Institute pointed out that his motion had the effect of recognizing that the applications had not been submitted in advance but of allowing consideration to

go ahead for approval of membership. The Secretary General endorsed the motion and promised, should the occasion arise in the future, to see to it that the exact constitutional requirements were met. The delegate of the Société Suisse de Vexillologie stressed that FIAV should be glad to have the opportunity to encourage vexillology by welcoming the new members into the Federation and called for a vote. The vote was taken with twelve in favor and the delegate of the Office Généalogique opposed.

- XII. The delegate of the National Flag Foundation indicated he was embarrassed by the procedures which had been followed in the matter and made a motion that in the future the correct procedures be followed or that the statutes be altered. The delegate of Société Suisse de Vexillologie seconded the motion and the vote was ten in favor. The delegate of the Office Généalogique voted against, indicating that he approved of the motion but felt compelled to oppose it because of his instructions relative to the statutes. The delegate of the United States Flag Foundation recommended considering the member applicants en bloc with the recommendation of the board. The Secretary General pointed out that the board had not recommended any applicants and the delegate of the Societas Vexillologica Belgica asked whether it was fair to distinguish between those with recommendations and those without. The delegate of the National Flag Foundation asked whether there were member applicants with representatives at the General Assembly to which the President responded in the affirmative with regard to the applicants from Catalonia, Finland, and Australia. The delegate from the Société Suisse de Vexillologie asked about the Swedish applicant and the President responded it was not in the agenda and the motion must be made to consider its application. The delegate of the Office Généalogique indicated he saw no need to change the agenda as adopted. The delegate from the Société Suisse de Vexillologie asked whether the applicants from Argentina and Ireland were aware that according to the statutes they needed to be represented at the General Assembly by an authorized and autochthonous representative. The Secretary General of the Federation indicated that they had been so notified. The delegate from the Societas Vexillologica Belgica indicated that he felt the statutory provision for such representation was too restrictive.
- XIII. The delegate from the Flag Design Center called for consideration of the member applicants having representatives present so that consideration could be given to their qualifications. The delegate from the Flag Institute, acknowledging that the lack of representation was an irregularity according to the statutes, nevertheless called on the General Assembly to overlook this. The delegate from the Societas Vexillologica Belgica indicated that associations could be active within their own countries but not within FIAV and that he therefore considered the statutory provision unwise. The delegate from the Flag Research Center made a motion to accept all six member applicants. The motion was seconded by the delegate from the Société Suisse de Vexillologie. The delegate from the Societas Vexillologica Belgica asked whether the Board would take responsibility for the validity of these membership applications. The delegate from the Flag Design Center indicated that he, as a member of the Board, was unwilling to do so and asked the delegate from the Flag Research Center if he would be willing to amend his motion to cover only the applicants from Catalonia, Australia, and Finland. The delegate from the Flag Research Center accepted the change in his motion. The vote was taken with eleven delegates being in favor and two opposed. The applicants from Catalonia, Australia, and Finland were therefore accepted as members of FIAV.
- XIV. The delegate from the Flag Institute indicated that financial difficulties were the reason for the inability of a delegate to be present from the Vexillological Society of Ireland and called for consideration of its application. The delegate from the Flag Research Center made a motion approving of membership for the Vexillological Society of Ireland which was seconded by the delegate from the Flag Institute. The vote was fourteen in favor, one against, and one abstention. Participating in the vote were the new delegates from the Associació Catalana de Vexillologia (Mr. Josep Porter), The Flag Society of Australia (Mr. Ralph Bartlett), and Partioheraldikot (Mr. Tero Vaarna).

Vilanova del Camí

ESCUT. L'escut de Vilanova del Camí (Anoia) fou autoritzat per Decret número 148/1984, de 10 d'abril del 1984, pel president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, i també fou signat pel conseller de governació Macià Alavedra. L'ementat decret, publicat en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya número 441, de 8 de juny del 1984, l'estableix com caironat: de sinople una vila d'argent, sostinguda sobre un camí, en forma de faixa abaixada d'or i acompanyada - al cap d'una mitra d'argent embellida d'or, folrada de gules i amb les infules d'or ressaltant sobre un bàcul de bisbe d'or posat en pal. Per timbre, una corona mural de poble.

VILANOVA DEL CAMÍ: escut 10.4.1984

BANDERA. La bandera que a l'ACV semblà més escaient per a Vilanova del Camí - és la composada per dues faixes iguals, blanca sobre groga, ambdues a la meitat del camper verd. Tres representacions principals de la vila se'ns van acudir per a representar-la gràficament i com a solució al problema que planteja un dibuix com el de l'escut, de difícil reproducció. Dessesimat el vessant per la seva simbologia heràldica, vam pensar en un quadrat i en un xebro amb el vèrtex apuntant avall, com a inicial del nom del poble. Fetes probes amb el quadrat, el disseny que resultava més bonic era a base de situar-lo al mig del camper i fer que la faixa groga (el camí) el travessés; resultava una bandera absolutament simètrica, molt estètica, però falsa: segons l'escut, el poble és damunt del camí, - no travessat per aquest.

Els diversos assaigs amb el xebro no ens van convèncer. La idea principal era que la perllongació d'una de les dues parts del signe blanc, perllongada en groc

assenyalès el camí, de forma que aquest quedès disposat en banda. Tal vegada hauria triomfat, de poder-ho posar en una bandera quadrada, però la necessitat de fer una bandera de 2:3, perquè sovint la bandera de Vilanova del Camí anirà acompanyada de les de Catalunya (que quan s'oficialitzi en les seves proporcions pretenem que s'adopti de 2:3) i de l'Estat Espanyol, implicava un xebro massa obert, de manera que perdria la representativitat de la "V" inicial.

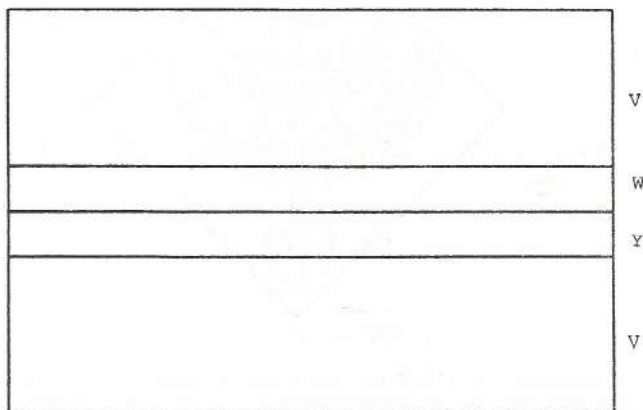
L'ACV, doncs, recomanà la bandera més amunt assenyalada, d'acord amb l'informe a continuació.

INFORME. Atès que no hi ha documentació sobre una bandera històrica pròpia i prou representativa de Vilanova del Camí i que tampoc no són especialment definitives les característiques del municipi com per a reflectir-les en una bandera,

considerant la dificultat de reproducció de la figura de la vila que apareix a l'escut heràldic del municipi com a element més representatiu, i el color del camper del esmentat escut, aquesta Associació Catalana de Vexil·lologia

RECOMANA una bandera per a Vilanova del Camí que serà tota verda i travessada horitzontalment, per la meitat, per dues faixes, de proporcions 0'666, blanca sobre groga. La faixa blanca representarà Vilanova pròpiament i la groga ostentarà la representació del camí. Per dificultats de reproducció no figuraran en aquesta bandera ni la mitra ni el bàcul, però considerant que són de colors blanc i groc, venen així mateix representats per aquests colors, que són els de les faixes citades. Aquesta bandera serà de proporcions dos per tres (2:3) i tenint en compte que l'alçada de les faixes serà de 0'666 cadascuna, cadascuna de les dues porcions de camper verd serà de 4.

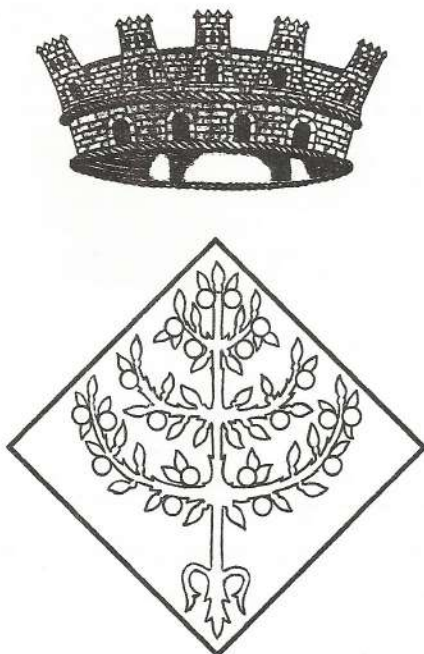
Informe que va ser lliurat el 8 de febrer del 1985.

VILANOVA DEL CAMÍ: bandera

Xerta

ESCUT. L'escut de la vila de Xerta (Baix Ebre) fou autoritzat per Decret número 110/1984 de març del 1984 pel president de la Generalitat de Catalunya. L'esmentat decret, publicat en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya número 436, de 23 de març del 1984, l'estableix com caironat: d'argent, un taronger arrancat de sinople fruitat d'ataronjat. Per timbre una corona mural de vila.

XERTA: escut 23.3.1984

BANDERA. La bandera que l'ACV recomanà per al municipi de Xerta, d'acord amb l'informe a continuació, és de proporcions 2:3 i de tres faixes iguals, blanca, verda i taronja.

INFORME. Examinat l'escut heràldic de Xerta, l'Associació Catalana de Vexil·lologia, tenint en compte que no li ha estat possible trobar documentació sobre una bandera anterior reconeguda per a tot el municipi,

considerant les possibilitats que l'esmentat escut ofereix per a dissenyar una bandera distintiva, que són poques perquè són molts els escuts heràldics catalans on la figura representativa és un arbre,

considerant que per això mateix pot esdevenir confús reproduir l'arbre com a element més distintiu, per molt que en el cas de Xerta es tracta específicament d'un taronger,

RECOMANA fer una bandera que de l'escut en prengui no més els colors. Això és, una bandera tricolor blanca (per la substitució de l'argent de l'escut), verda i taronja. Precisament en disposició horitzontal perquè, en cas que la bandera es blegui sobre d'ella mateixa, tots tres colors esdevinguin ben visibles.

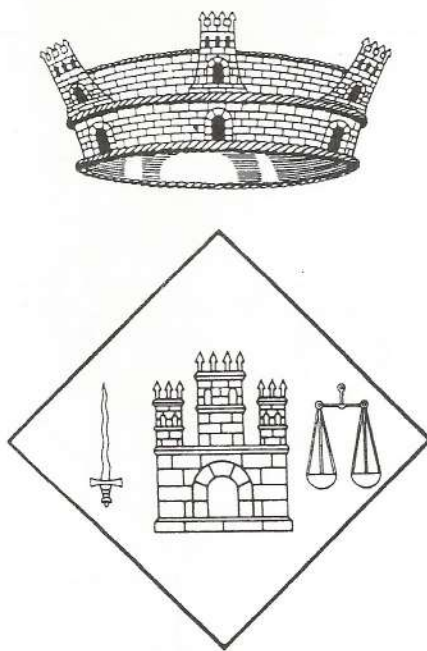
Les dimensions de la bandera seran de dos per tres (2:3).

	W
	V
	O

XERTA: bandera

Olèrdola

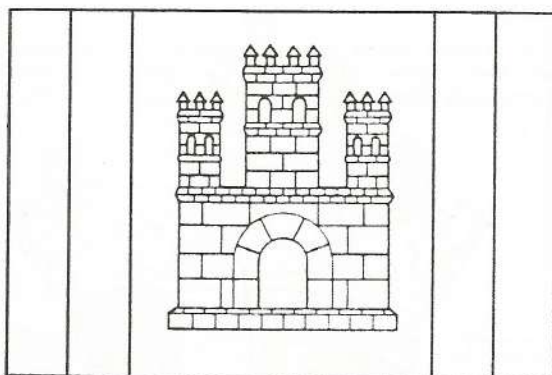
ESCUT. L'escut d'Olèrdola (Alt Penedès), informat per Armand de Fluvià, és caironat: d'atzur, un castell obert d'or acompanyat d'una espasa flamejada d'argent guarnida d'or a la dreta i una balança d'or a la sinistra. Per timbre, una corona mural de poble. Aquestes armes, que donen origen a la bandera, encara no han estat aprovades oficialment, bé que l'informe data del 13 d'octubre del 1982.

OLÈRDOLA: escut (per aprovar)

BANDERA. Blava, amb un castell obert groc al centre i dos pals grocs, un a cada costat. Cada pal tindrà una amplada d'un novè del total de l'ample de la bandera i se situaran a un novè de l'asta i del vol respectivament. L'espai comprès entre ambedós pals serà per tant de cinc novens. Els marges superior i inferior seran un novè de l'ample de la bandera. Les proporcions totals, de 2:3.

Aquesta bandera, proposada per l'ACV, fou adoptada per consens pel ple de l'Ajuntament de data 25 de gener del 1985.

Y/B

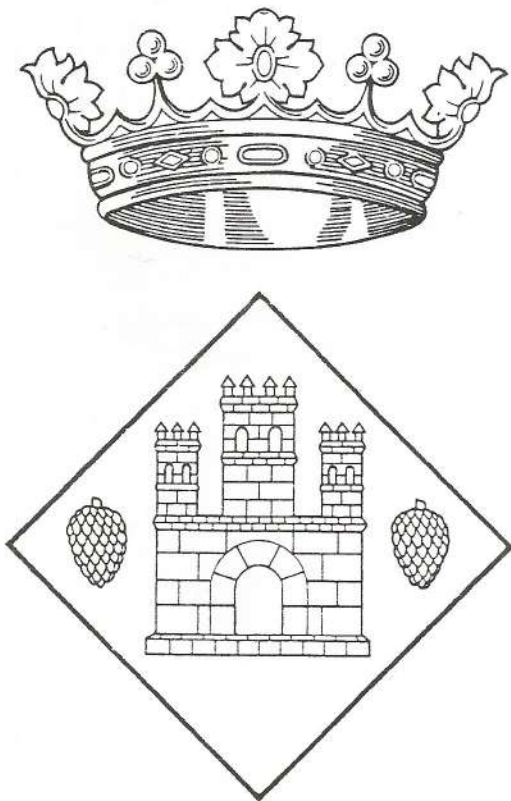
OLÈRDOLA: bandera 25.1.1985

Socis

Sr. Adolfo Duran i Rodriguez	C/Holanda, 53, 4t.1a.	L'Hospitalet de Llob	BARCELONA
Sr. Armand de Fluvià i Escorsa	Rambla de Catalunya, 99, 2n.2a.	08008 Barcelona	BARCELONA
Sra. Anna Maria Galan i Pla	C/Mineria, 17, 3r.9a.	08004 Barcelona	BARCELONA
Sr. Sebastia Herreros i Agui	C/Mineria, 17, 3r.9a.	08004 Barcelona	BARCELONA
Sr. Eduard Mansergas i Perez	C/Uva, 52	L'Hospitalet de Llob	BARCELONA
Sr. Josep Porter i Moix	C/Bertrand i Serra, 13, 4t.1a	08022 Barcelona	BARCELONA
Sr. Jaume Carreras i Laserrada	C/Arago, 4, 2n.3a.	08015 Barcelona	BARCELONA
Sr. Alfons Olivares i Niqui	C/La Sagrera, 94	08027 Barcelona	BARCELONA
Sr. Pere Puigderrajols	C/Melcior de Palau, 69, 3r.2a.	08028 Barcelona	BARCELONA
Sr. Josep M. Guiteras i Bustins	Av. Rep. Argentina, 280, 4t.2a.	08023 Barcelona	BARCELONA
Sr.D. Tomas Rodriguez Penas	Virgen de Iciar, 21	28023 Madrid	MADRID
Sr.D. Jose M. Montells y Galan	Pza. Santa Barbara, 9	28004 Madrid	MADRID
Herr Arnold Rabbow	Casparistrasse, 3	33 Braunschweig	REP.FEDERAL ALEMANYA
Mr. Paul Wason	40 Rating Row-Beaumaris	Anglesey, Gwynedd,NW	GRAN BRETANYA
M. Pierre Charrie	30 Avenue d'Antony	92290 Chateauf Malab	FRANCA
Dr. Gunter Mattern	Sichterstrasse, 35	4410 Liestal	SUISSA
M. Jean Paul Billault	40 Rue Charles-Houreu	75013 Paris	FRANCA
Sr. Josep Tormo i Colomina	C/Oliver, 9	ALCOI	ALACANT
Sr. Jordi Perez Ibanez	C/Juan Riera, 43-45, 2.1.	08031 Barcelona	BARCELONA
M. Michel Lupant	6 Clos de la Pasture	8-1340 Ottignies	BELGICA
Herr Volker Junge	Langenessweg, 23	D-2340 Kiel, 1	REP.FEDERAL ALEMANYA
Sr.D. Alfredo Gonzalez Martinez	Ronda de Atocha, 24, 3.3.	28012 Madrid	MADRID
Sr.D. Manuel Hoyos Sanchez	C/Santisima Trinidad, 6	28010 Madrid	MADRID
Sr. Franco Ricart Martinez	Av. Peris i Valero, 165	46005 Valencia	VALENCIA

Barberà del Vallès

ESCUT. D'or, un castell obert de gules acompanyat de dues pinyes de sinople, una a cada costat. Per timbre, una corona de marquès. Aprovat per decret de la Generalitat de Catalunya número 169, de 14 de maig del 1985.

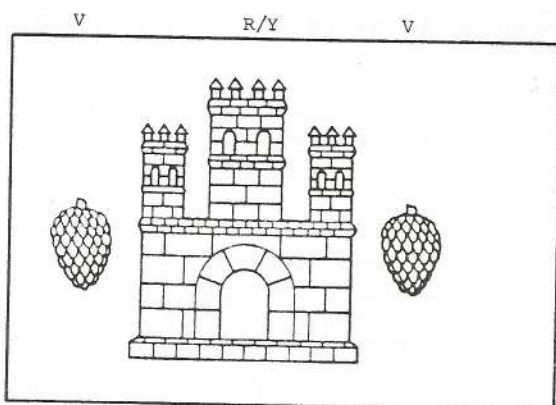

BARBERÀ DEL VALLÈS: escut 14.5.1985

BANDERA. Tramès l'informe per a la bandera representativa del municipi a l'A. C.V., aquesta va definir-la com purament heràldica, de manera que aquesta hauria estat groga, amb el castell centrat sobre la 4/9 part de la superfície amb les dues pinyes, una a cada costat.

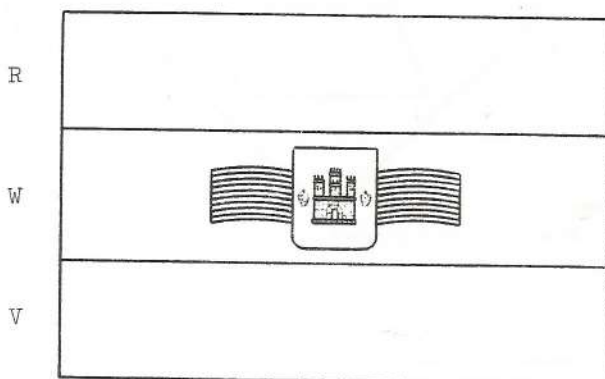
Mentrestant, urgit per les seves pròpies necessitats cerimonials, el ple de l'Ajuntament de data 13 de març del 1985 ja havia decidit d'adoptar un tricolor horitzontal de colors vermell, blanc i verd, amb les proporcions relatives 7-8-7 i al bell mig del qual es posaven les armes, acompanyades d'una cinta amb els colors de Catalunya.

Per sort no es va realitzar físicament aquesta ensenya, que incorporava alguns errors paleosos, com introduir el color blanc (aliè a les armes), com utilitzar una forma incorrecta del escut (ha de ser caironat), o com afegir els colors de Catalunya dins una estranya cinta. El nostre soci Armand de Fluvià va convèncer

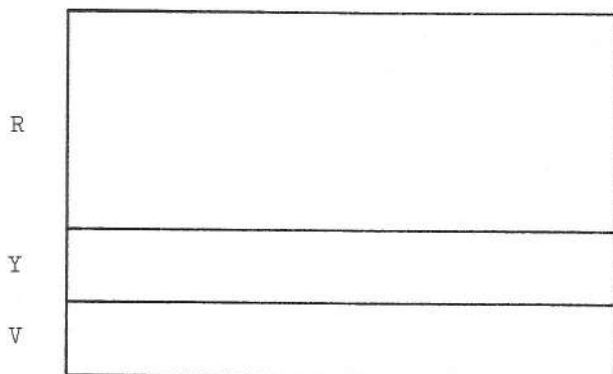

BARBERÀ DEL VALLÈS: bandera proposta per l'ACV

les autoritats municipals per realitzar tota una sèrie de canvis al disseny, tot i respectant l'estructura tricolor decidida. Així, el dia 20 següent, no més una setmana més tard del primer acord, el ple modificà la bandera inicial, transformant-la en un tricolor horitzontal vermell, groc i vert (veritables colors de l'escut), de proporcions relatives 3-1-1, amb les mides exteriors 2:3 normalment emprades.

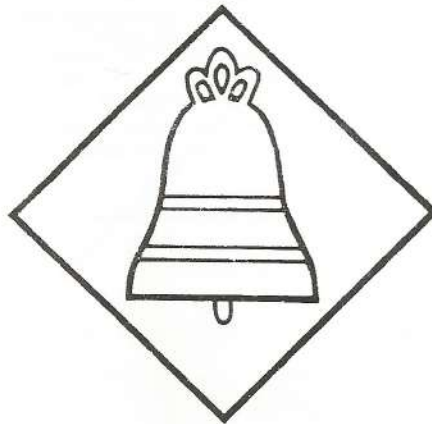
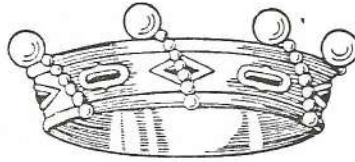
BARBERÀ DEL
VALLÈS: bandera
13.3.1985

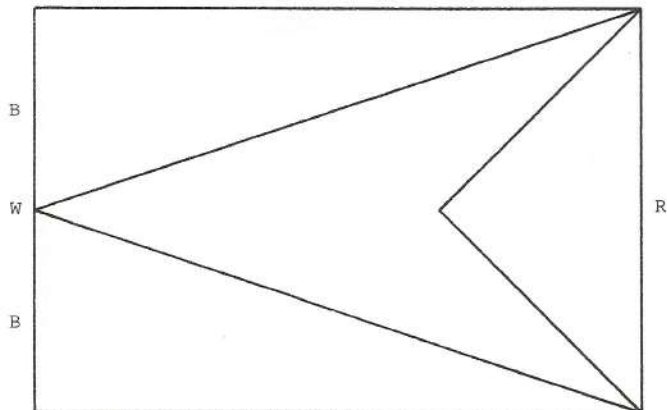
BARBERÀ DEL
VALLÈS: bandera
20.3.1985

Sant Boi de Llobregat

ESCUT. L'escut de Sant Boi de Llobregat (Baix Llobregat), no oficialitzat encara, és caironat: d'atzur, una campana d'argent batallada de gules. Per timbre, corona de baró.

SANT BOI DE LLOBREGAT: escut (per aprovar)

SANT BOI DE LLOBREGAT: bandera 26.6.1985

BANDERA. Blava, amb un triangle blanc, un vèrtex del qual se situa a la meitat del pal i els altres dos en els angles del vol, que conté un segon triangle, superposat, aquest vermell, un vèrtex del qual se situa enmig del triangle blanc (a un terç de la llargada total de la bandera, prop del vol) i els altres dos damunt dels angles del vol. Les proporcions totals són de 2:3.

Es veu fàcilment que resulta aquest disseny de l'estilització de les armes, i - pot ser emprat també com a reboster o penjant, mantenint l'estructura de l'escut original. Proposada per l'ACV, fou adoptada en el ple municipal de data 12.7.85 i hissada pel primer cop el dia 11 de setembre del 1985, Diada Nacional de Catalunya, editant-se un folletó commemoratiu a tot color.

AJUNTAMENT
DE
SANT BOI DE LLOBREGAT
(BARCELONA)

~~Secretaria~~
Núm. 2893

El Ayuntamiento Pleno en "sesión extraordinaria celebrada el día 12 del presente mes de Julio, adoptó entre otros, e siguiente acuerdo:

"Se acuerda, con 15 votos a favor del G.M. PSC, 1 voto en contra del G.M. AP y 2 abstenciones del G.M. PSUC, -- una vez examinado el informe y diseños presentados por "l'Associació Catalana de Vexil·lologia", aprobar la creación de la bandera de Sant Boi, de acuerdo con el diseño lineal que está formado por un lienzo azul sobre el cual se superponen dos triángulos, blanco y rojo, y que las medidas sean en la proporción de dos --- (altura) por tres (ancho).

Explicación de voto AP: No vota en contra de la creación de una bandera del Municipio, sino del diseño propuesto y aprobado".

Sant Boi de Llobregat, a 19 de Julio de 1.985.-

EL SECRETARIO ACCTAL.,

[Handwritten signature]

Sant Climent de Llobregat

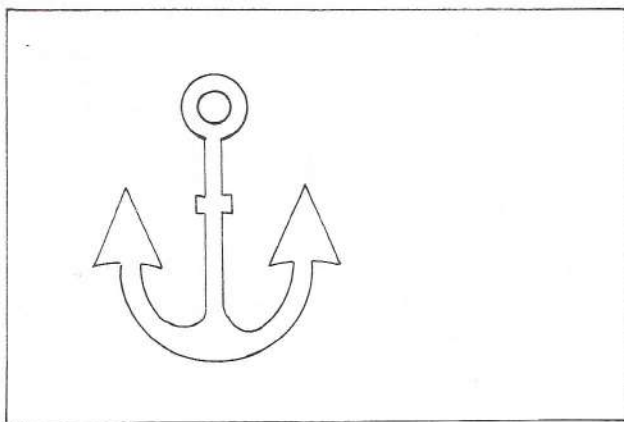
ESCUT. L'escut de Sant Climent de Llobregat (Baix Llobregat) és caironat: de gules, una àncora d'or. Per timbre, corona mural de poble. Aprovat per decret de la Generalitat de Catalunya número 282 de data 16 de juny del 1983.

BANDERA. A la seva adopció definitiva contribuïren característiques locals acusades, des de la tradició hagiogràfica (que defineix l'escut) fins els factors econòmics més actuals (les cireres, màxim recurs del municipi). De l'informe de l'ACV en donem els paràgrafs més significatius:

"Els dissenys més senzills de la bandera de Sant Climent inclourien els colors vermell i groc, transformant l'emblema central de l'escut (l'àncora) en un pal, faixa, banda o barra, groga damunt un camper vermell; o simplement dividint tot el camp de la bandera en dues zones dels colors esmentats... En termes generals, si un mateix símbol, en aquest cas la bandera, ha de distingir alhora l'entitat i els ciutadans convé que sigui senzill i fàcil de reproduir i, així, s'escauria una bandera com la que suggerim. Amb tot... no cal que sigui tan senzilla com la que hem descrit abans.

RECOMENEM una bandera heràldica, es a dir, el trasllat de l'escut de la vila damunt del drap que constitueix la bandera. Si be que, per tal d'augmentar la visibilitat del símbol bàsic de l'escut, proposem col·locar l'àncora més a prop del pal, al terç. Quant al color del camp, evidentment ha de ser vermell... cirera. El Consistori haurà de decidir el to més adient... convé que la bandera de Sant Climent tingui una relació de dos (alçada) per tres (amplada). L'àncora hauria de ser gran, proposem 7/10 de l'alçada. Tot d'acord al model que acompanyem.

En el cas de col·locar-se banderes en forma penjant... caldrà fer-ne moltes. En el cas de la bandera proposada de Sant Climent de Llobregat l'àncora hauria de quedar sempre en posició vertical".

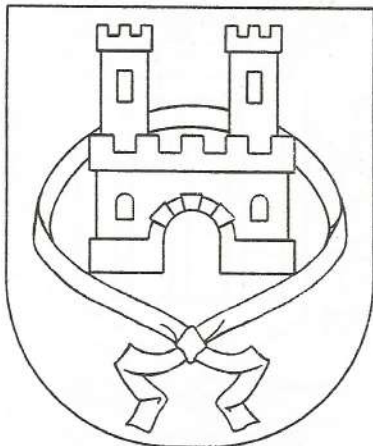

Y/R*

SANT CLIMENT DE LLOBREGAT: (hissada el 10.8.85)

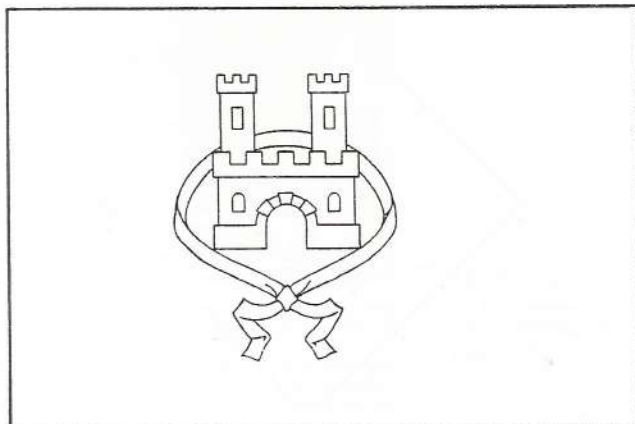
Tagamanent

ESCUT. De gules, un domus (torre forta o torre aloera) obert d'argent i una llaçada d'or. En forma hispànica, aquest escut no oficialitzat encara és el que usa l'Ajuntament. Els marlets són plans i no apuntats com en els castells catalans.

TAGAMANENT: escut tradicional

BANDERA. Vermella, amb la figura de l'escut posada al centre òptic (4/9 comptant a partir de l'asta). Bé que usada particularment al llarg de la dècada dels setanta, l'Ajuntament de Tagamanent (Vallès Oriental) la hissà per primera vegada el dia de les Mares de Deu Trobades, 8 de setembre del 1985, dia de la Festa Major del municipi. La figura ocupa les dues terceres parts de l'alt de la bandera, que té proporcions aproximades de 2:3.

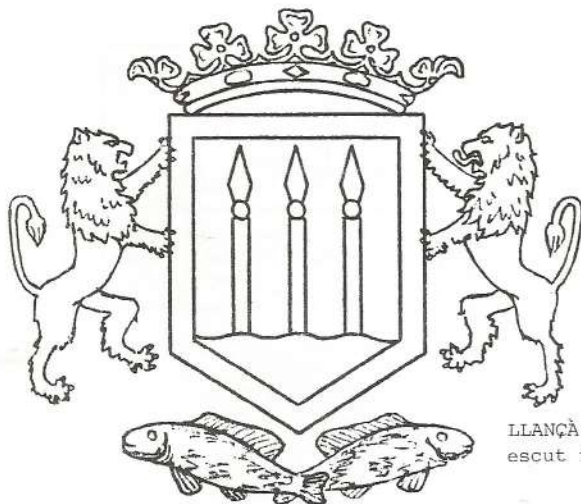
domus: W

llaçada: Y

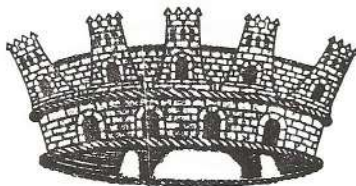
TAGAMANENT: bandera tradicional (oficial 8.9.1985)

Llança

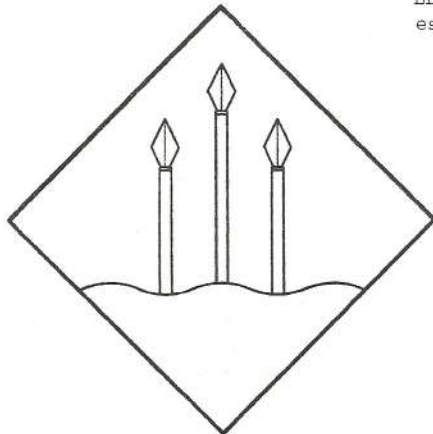
ESCUT. Encara no aprovat oficialment, l'escut de Llançà (alt Empordà) és d'argent, tres llances d'atzur fustades de gules sobre un mar en forma de peu ondat d'atzur. Per timbre, corona mural de vila. Fins ara el municipi ha estat emprant aquest mateix escut, però en forma pentagonal apuntada, amb un filet de bordura daurat i corona de marquès, suportat per sengles lleons coronats i per sobre de dos peixos.

LLANÇÀ:
escut tradicional

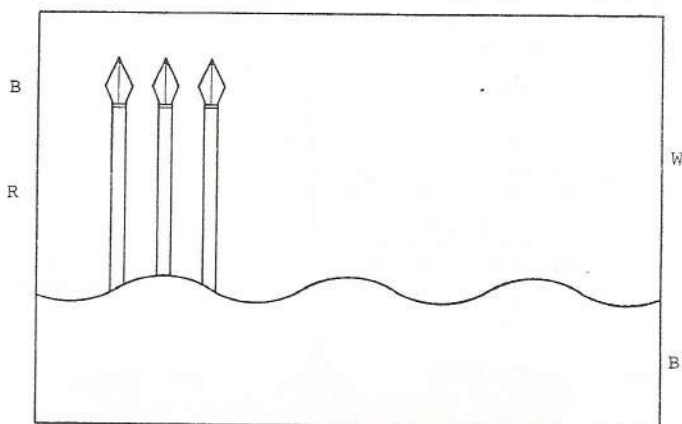

LLANÇÀ:
escut (per aprovar)

BANDERA. De dues peces, la superior blanca i doble que l'inferior, onçada, blava, amb tres llances iguals, blaves amb fuste vermell, assenyalant cap a dalt, eixents de la part blava. Les puntes de les llances ocupen 1/10 de l'alt de la bandera; la de la primera se situarà a 2/10 comptant des de l'asta, la segona a 3/10 i la tercera a 4/10. Les proporcions seran 2:3.

Aquesta proposta de l'ACV fou adoptada per unanimitat pel ple de l'Ajuntament - de data 9 de setembre del 1985.

LLANÇÀ: bandera 9.9.1985

Llança: Aviat la podrà lluir

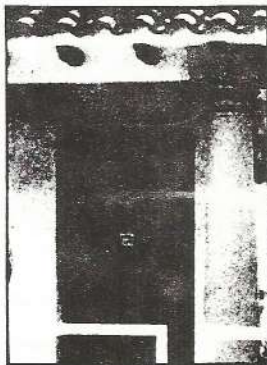
S'ha aprovat oficialment la bandera de la vila

(Del nostre corresponçal, B.).—

Molt aviat Llança gaudirà a la facana de l'Ajuntament de la seva autèntica bandera, després de força temps de recerca de la seva entitat, car hom tenia seriosos dubtes sobre l'autenticitat de l'escut i la pròpia bandera que s'utilitzava des de feia anys.

Per aquesta raó es demanà un complet informe als serveis especialitzats de la Generalitat, el qual ha servit per a que, un cop estudiat, s'aprovés oficialment la bandera.

Aquesta respon a la següent descripció: Horitzontal, de proporcions 2x3, formada per dues peces. La superior és de color blanc i la inferior, ondulada i meitat de l'anterior de color blau: amb tres llances iguals de mànec vermell i puntes blaves, apuntant a dalt que emergeixen de l'ona blava. Les puntes de les llances arriben a ocupar fins a 1/10 de la part de dalt de la bandera, la punta primera deixarà 2/10 parts de l'amplada de la bandera comptant des

Ajuntament: Aquí lluirà la bandera

de l'asta: la segona se situarà a 3/10 parts del mateix punt de l'asta i la tercera a 4/10 parts.

Aquesta bandera és el resultat de transportar l'escut heràldic municipal sobre el drap, però situant les figures dintre de la primera meitat del camper, ja que a l'escut esdevenen els símbols principals.

"HORA NOVA", núm. 438
Figueres.
26 novembre-2 desembre
Pàg. 8

Mataró

ESCUT. Aquesta ciutat ha estat utilitzant un escut de disseny prou barroc, difícilment acceptable per als heraldistes, i del qual ens hem permès fer una còpia per a aquest butlletí. Cal dir que el model ha estat copiat del títol o cap del "Diari de Mataró", tal com consta al seu número 478 del 3 de novembre del 1924. Una versió, poc més estilitzada (val a dir que sense els tenants i les divises, però mantenint la resta d'ornaments exteriors, hi figura als impressos oficials de la capital de la comarca del Maresme.

Els seus elements principals van ser ratificats per la Real Academia de la Historia, en un informe adreçat al governador civil de la província de Barcelona, - el dia 2 de novembre del 1960. Consisteix en un escut partit, 1r d'or amb quatre pals de gules (Catalunya), 2n d'argent, amb una mà que porta una mata. Textualment, i per aquest segon camper, deia l'esmentat informe: "de plata, destroceró empujando un ramo de mata moviente del flanco siniestro". I afegeix: "timbrado de corona real abierta".

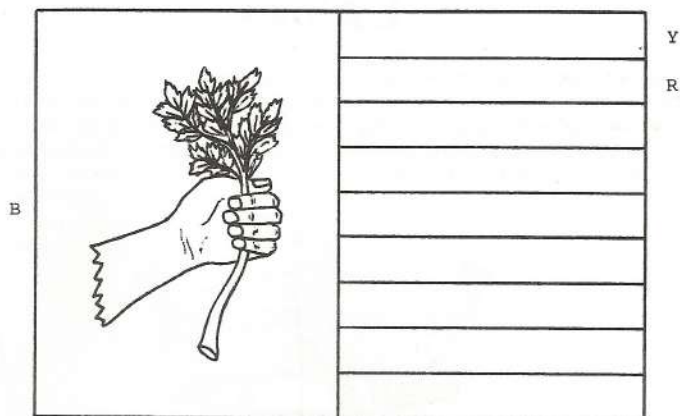
Aquest escut, amb les modificacions adients (i no poques) haurà de ser oficialitzat per la Generalitat de Catalunya en el futur. Sembla més correcte traslladar les "barres" al 2n i posar el símbol de Mataró al 1r; en aquest cas, el camper es veu normalment blau o d'atzur, i no pas d'argent.

MATARÓ: escut tradicional

BANDERA. Ja hem dit com hauria d'ésser l'escut de Mataró, el que es conforma amb la bandera heràldica que l'Ajuntament ha fet servir durant anys, sense constància de la data d'adopció. Dividida verticalment per la meitat, blava al costat de l'asta, amb la mà que porta la mata, dels colors "naturals"; composta de nou faixes iguals, cinc grogues i quatre vermelles, horitzontals, al vol.

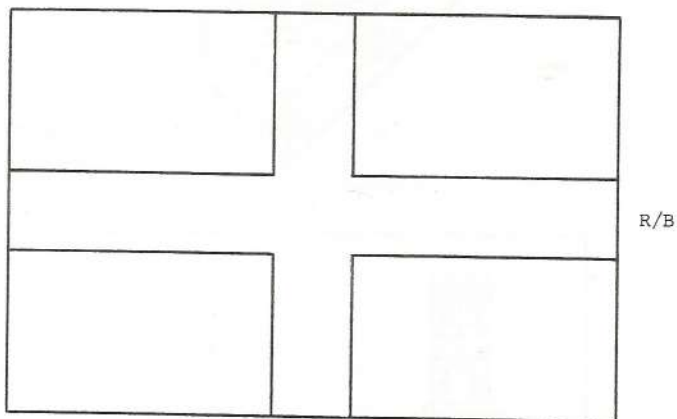
Disseny poc atractiu que el ple de l'Ajuntament, en data 12 de setembre del 1985, decidí canviar, adoptant "per bandera de la ciutat de Mataró la històrica i tradicional bandera de l'antiga Província Marítima de Mataró del segle XVIII" (sic). Error indiscutible, doncs es tracta de la bandera de contrasenya atorgada per Reial Decret de data 30 de juliol del 1845, blava, amb una creu vermella centrada, amb una amplada d'1/5 de l'alt de la bandera. Les mides exteriors són 2:3 (un xic diferents de les originals).

MATARÓ: bandera tradicional

Continua l'acord municipal afegint que el seu us es regularà "d'acord amb el - que disposa la Llei 39/1981, de 28 d'octubre, sobre la bandera d'Espanya i d'altres banderes i ensenyes. Es a dir, acuparà el tercer lloc, després de la bandera d'Espanya i de la senyera o bandera de Catalunya".

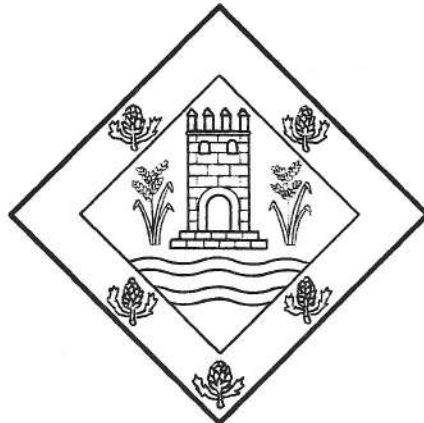
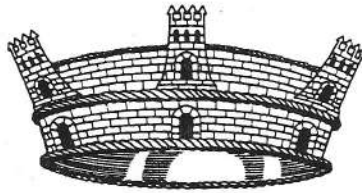
La bandera de matrícula, ara recuperada, havia tombat en oblit, relativament, tenint en compte que havia deixat de ser emprada des dels primers anys del segle actual.

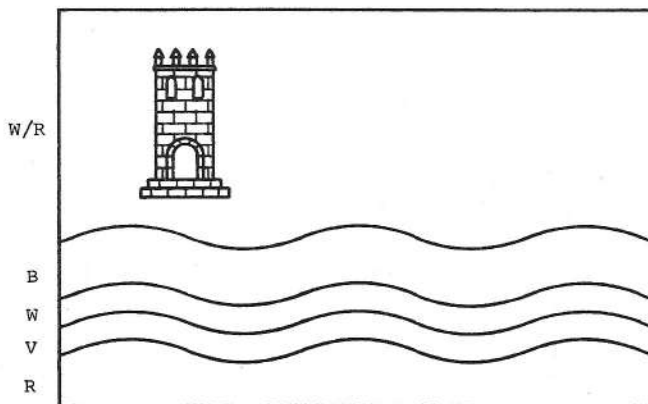
MATARÓ: bandera 12.9.1985

L'Aldea

ESCUT. Població del Baix Ebre, amb escut aprovat per decret de la Generalitat de Catalunya número 124, de 21 de març del 1985; de gules, un riu en forma de faixa ondata abaixada d'atzur ribetejada d'argent, acompanyat al cap d'una torre oberta d'argent, acostada de dues espigues d'arròs d'argent. La bordura, d'argent carregada de cinc carxofes de sinople posades 2-2-1. Per timbre, corona mural de po

L'ALDEA: escut 21.3.1985

L'ALDEA: bandera 13.9.1985

BANDERA. Vermella amb ones blava, blanca i verda horitzontals i la torre de -
les seves armes al cantó. La ona inferior verda resulta estar a una distància mí-
nima d' $1/7$ del límit inferior de la bandera; igual amplada de un setè tenen aque-
ta onda i la blanca i és doble la blava. La torre va inscrita dins un rectangle i
maginari de $6/10$ d'alt i $2/10$ d'ample, posat a $2/10$ de l'asta i $1/10$ del límit su-
perior; el diàmetre per dibuixar les ones és de $5/14$. Les proporcions totals són
 $2:3$.

A proposta de l'ACV fou aprovada per unanimitat pel ple de l'Ajuntament de data
13 de setembre del 1985 i s'en donà referència pública a "El Diario Español" de -
Tarragona el mateix mes.

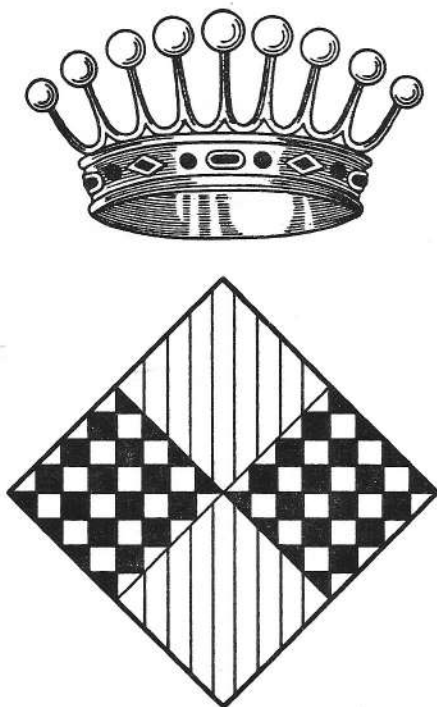
BANDERES MUNICIPALS INFORMADES PER L'ASSOCIACIÓ CATALANA DE VEXIL·LOLOGIA.

Abella de la Conca (Pallars Sobirà)
Banyoles (Gironès)
Calonge (Baix Empordà)
Castellcir (Vallès Oriental)
Collbató (Baix Llobregat)
Cretes (Matarranya)
La Galera del Pla (Montsià)
Godall (Montsià)
La Granadella (Les Garrigues)
Les Masies de Roda (Osona)
Massoteres (La Segarra)
Perelada (Alt Empordà)
Peramola (Alt Urgell)
Preixana (Urgell)
Sant Guim de la Plana (La Segarra)
Torrelles de Llobregat (Baix Llobregat)
Vacarises (Vallès Occidental)
Vilanova de Segrià (Segrià)

Els informes respectius han estat lliurats als Ajuntaments pel
seu debat i, si s'escau, aprovació i adopció. Tan aviat puguem
confirmar tal fet, seran publicades en properes edicions de
"Vexil·la Catalana".

Balaguer

ESCUT. Capital de la comarca de La Noguera, fa servir com escut un quarterat - en sautor; 1r i 4t d'or, quatre pals de gules; 2n i 3r escacat d'or i sable. Per timbre, corona de comte. Aprovat per decret de la Generalitat de Catalunya número 24 de data 20 de gener del 1983.

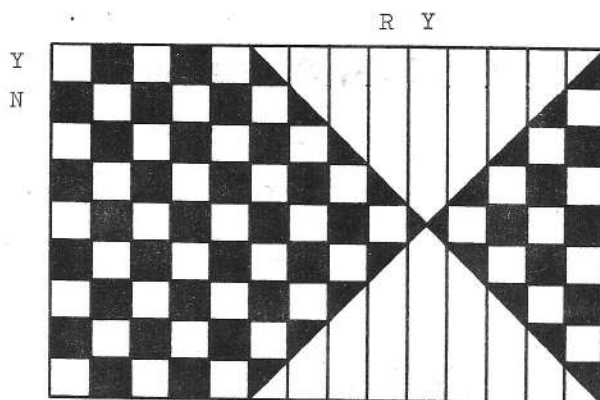
BALAGUER: escut 20.1.1985

BANDERA. Escacada de groc i negre, les bisectrius dels angles del vol formen - dos triangles compostos pels "pals catalans", les bases dels quals se suporten en els costats superior e inferior, amb proporcions totals 9:14.

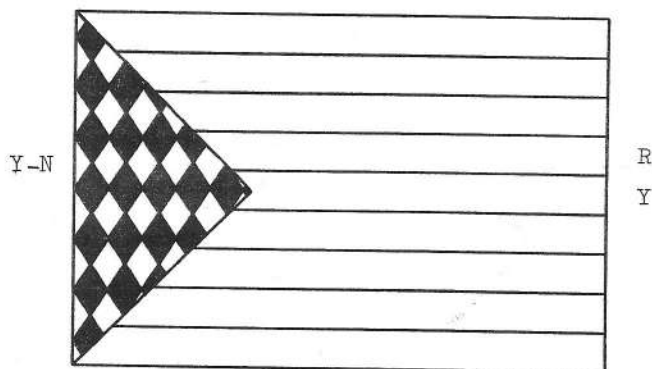
La proposta de l'ACV fou aprovada per unanimitat pel ple de l'Ajuntament del 26 de setembre del 1985. Una bandera de Balaguer com la descrita fou brodada immediatament i es troba en el despatx del senyor Alcalde. De tota manera l'Ajuntament - encara no ha publicat l'edicta d'adopció a l'hora de redactar aquesta nota; en pu blicar-lo, la bandera de Balaguer onejarà al balcó de la Casa de la Ciutat.

Aquesta serà una de les poques banderes amb proporcions diverses de les habitu als 2:3, degut a la necessitat de comptar amb un nombre sencer d'escacs, d'una ba nda, i de que, per raons estètiques, coincideixin les divisions dels escacs i dels pals a ambdòs parts de les bisectrius. Però aquesta singularitat no és massa nota ble a l'ull, pel que vam creure adequat fer una certa concessió.

Abans de l'adopció de la proposta de l'ACV, alguns balaguerins feien servir una bandera catalana (grogam amb quatre faixes vermelles horitzontals) i un triangle - al pal amb els escacs grocs i negres que són el senyal del Comte d'Urgell. L'Asso ciació Catalana de Vexil·lologia, tot tenint compte d'aquest ús, va decidir que no respectava la forma heràldica tradicional en la composició dels elements.

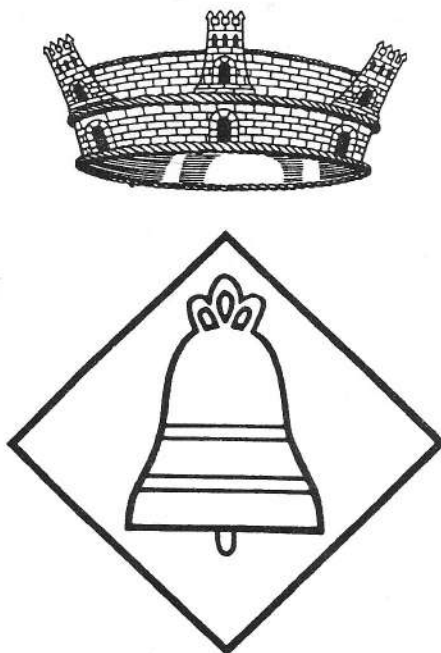
BALAGUER: bandera 26.9.1985

BALAGUER: bandera no oficial

Sant Just Desvern

ESCUT. L'escut de Sant Just Desvern (Barcelonès) fou autoritzat per decret de la Generalitat de Catalunya número 205, de data 21 de juny del 1984, pel president de la Generalitat, Jordi Pujol, i el conseller de governació, Macià Alavedra. L'esmentat decret, publicat en el Diari Oficial de la G. de C. número 459, de data 8 d'agost del 1984, l'estableix com caironat: d'or, una campana d'atzur batallada d'argent, i especifica que, si s'escau, portarà per timbre una corona mural de poble.

SANT JUST DESVERN: escut 21.6.1981

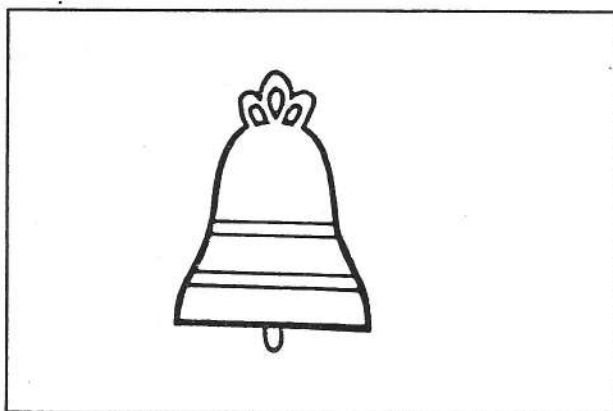
BANDERA. La bandera proposada per l'ACV el 8 de febrer del 1985 és la simple -trasllació de l'escut sobre un drap, procurant que l'eix vertical de la campana -se situï a quatre novenes parts de la superfície del drap, segons que s'assenyala en l'informe a continuació. El ple municipal del 26 de novembre del 1985 la va adoptar per unanimitat dels presents.

INFORME. Examinat l'escut heràldic de Sant Just Desvern, l'Associació Catalana de Vexil·lologia, tenint en compte que no ha pogut trobar documentació sobre una bandera anterior reconeguda per a tot el municipi,

considerant les possibilitats que l'esmentat escut ofereix per a dissenyar una bandera distintiva

i considerant els molt pocs casos que coneix de l'heràldica catalana, d'armes -on figurin campanes i dels tres únics colors que es donen en Sant Just,

RECOMANA fer una bandera que sigui una simple trasllació de l'escut de Sant -Just Desvern a la tela, tenint en compte les normes generals; això és, en aquest cas, substituir els metalls or i argent de l'escut per groc i blanc, mantenir la campana de color blau i de grans dimensions i situar-la a quatre novenes parts de

SANT JUST DESVERN: bandera 26.11.1985

la superfície del drap, decantada cap al costat del pal. Les dimensions de la bandera seran de dos per tres (2:3). L'eix vertical de la figura se situarà en una posició de quatre novenes parts de la superfície del drap. El penjoll de la campana que figuri en la nova bandera, com el de l'escut, romandrà necessàriament blanc

ADMINISTRACIÓ LOCAL

AJUNTAMENT DE SANT JUST DESVERN

EDICTE

La Corporació Municipal en Ple, en sessió de data 26 de novembre de 1985, ha aprovat la bandera del municipi de Sant Just Desvern, amb les característiques següents:

Proporcions: 2x3.

Color de fons: groc.

Figura: campana de l'escut heràldic, situada amb l'eix a les 4/9 parts de la superfície del drap respecte al costat del pal. De color blau i el batall blanc.

L'expedient restarà exposat al públic durant el termini de trenta dies a efectes de coneixement general i per si es volen presentar reclamacions.

Sant Just Desvern, 4 de desembre de 1985. — L'Alcalde, Lluís Segura i Romero.

Les banderes de l'onze de setembre

Sebastià Herreros i Agüi
Anna M. Galan i Pla

L'onze de setembre de 1714, la guarnició que defensava Barcelona era de 9250 homes (1), dels quals 2310 eren forces militars regulars i 6940 contingents irregulars formats pels propis ciutadans que, agrupats per gremis, constituïen la "Coronela".

Les forces regulars eren, essencialment, 5 regiments d'infanteria, anomenats: de la Concepció, de Santa Eulàlia, del Roser, de Sant Narcís i dels Desemparats; i 3 regiments de cavalleria: Sant Jordi, Sant Miquel, i la Fe (2). També hi eren varies companyies del regiment de la Ciutat i del de la Diputació, i d'altres de menys entitat. Aquestes forces aplegaven una munió de banderes que, d'acord amb la descripció que ens fa en Sanpere i Miquel (3), varen ser entregades els dies 14 i 15 a les tropes del Duc de Berwick:

"El mismo dia 14 a la hora prescrita se entregaron todas las banderas y estandartes de las tropas a sueldo en número de 25 banderas de los 5 Regimientos de Infanteria y los Estandartes de los 3 Regimientos de Cavalleria, pocos fueron los soldados que comparecieron y menos los oficiales...

Procediose al desarme de la Coronela el dia 15...

Dio el general frances igualmente orden a los Concellers para la entrega de las banderas de la Coronela que eran a numero de 42 y la tan nombrada bandera de Santa Eulalia. El Marques de Guerchy insto al Coronel Dalmau passase a persuadir a los Concellers no interpusiesen replica ni resistencia porque harian peor la condicion. Passó el Coronel Dalmau a representarlo a los Concellers, y el dia 15 fueron entregadas todas las banderas de los gremios y la antiquissima bandera de Santa Eulalia. El mismo dia entregaron los diputados la bandera de San Jordi. Esparcida la noticia en la ciudad, se conocia la tristeza en todos los semblantes y mas sensible fue a la Nación verse despojado de este antiquissimo blasón o por lo menos se advirtió más sentimiento que haver quedado la ciudad superada por la fuerza, lo que bien se explica pues la entrega de Barcelona no significa sino la rendición de una ciudad, mientras la entrega de su bandera significaba la muerte de la nación catalana.

Luego que tuvieron juntas las banderas y estandartes, con otros tantos soldados a cavallo, trayendo una cada soldado, marcharon desde la casa de la Ciudad derecho a la puerta de San Antonio a las 3 dadas de la tarde, y las llevaron al Real del Duque, que, rendida la ciudad, pasó a alojarse desde la parte del Levante a Poniente. El Duque remitió luego a Madrid las banderas, que fueron colocadas en el Templo de la Virgen de Atocha y poco despues no se vieron más...

- (1) ALBERTI, S.: "L'onze de Setembre".- Albertí, editor.- Barcelona, 1977. Segona edició. Apèndix.
- (2) Arxiu de la Corona d'Aragó. GEN. Sèrie G. 123. Plec 1, entre foli 32-33.
- (3) SANPERE I MIQUEL, Salvador: "Fin de la nación catalana".- Barcelona, 1905.

Al coronel Dalmau se le pidió además de los ricos estandartes - los paños de los timbales, las trompetas los vestidos de las - trompetas las mantillas de todos los cavallos de los oficiales, y todos los vestidos y uniformes del Regimiento hasta Aferez inclusive. Muchos oficiales se excusaron de hacer la entrega o se escondieron. Todo este rico equipaje fue transportado a París."

Quin va ser el destí de les nostres banderes?. Abans de tractar - aquest tema, hauríem d'esbrinar com eren aquestes banderes.

Les forces militars regulars dels dos bàndols contendents en la - Guerra de Successió Espanyola (1701-1713) varen portar, durant més de la meitat d'aquests anys, banderes molt similars, doncs responien al patró dels terços i companyies dels temps dels últims reis de la Casa d'Àustria, es a dir, dissenys arbitraris escollits per l'entitat o persona que organitzava i pagava la força militar.

L'any 1706, l'Arxiduc Carles va reglamentar, entre d'altres, aquest tema:

"Expresamente ordenamos que los estandartes coroneles hayan de - ser blancos, con la Imagen de Nuestra Señora de la Concepcion, - nuestra abogada, y las otras banderas o estandartes hayan de ser de el color que gustare el Coronel, y assi mismo las mantillas - de los timbales." (4)

L'any següent, Felip V^a va fer el mateix, però, seguint el patró - francès. (5)

De les descripcions que ens dóna en Francesc Castellví, capità de la Coronela (6), de les banderes dels regiments d'infanteria organitzats per l'Arxiduc, es desprén que la nova Ordenança, si bé introduïda anys abans, no va ser complida de forma immediata:

-Reg. "Almirante de Castilla o de Haumada" (Juny 1703: Armes reials de Castella i Lleó amb un lema que deia PRO LEGE REGE ET PATRIA. A l'altra banda un Sant Jaume i el lema SANTUS JACOBUS HISPANIAE PATRONUS i al peu de la imatge, les armes de l'Admirall de Castella.

-Reg. "Reales Guardias Catalanas" (Novembre 1705): Armes reials d'Espanya i al centre les d'Àustria i el lema DONEC PERFICIAM, i la imatge de la Puríssima Concepció a l'altra banda.

-Reg. "La Reyna" (Desembre 1705): Armes reials d'Espanya amb el lema AUT VINCERE AUT MORI. Després de l'arribada de l'Emperadriu a Catalunya, el 1708, es va posar a l'altra banda de la bandera coronela la imatge de Santa Isabel.

(4) Archivo Histórico Nacional. Sección Estado. Libros, signatura 984-d. Ordenanzas Militares del Archiduque Carlos. Barcelona 20031706. Tratado de los Regimientos. Art. 24.

(5) CALVO, José Luis: "Banderas de la Guerra de Sucesión Española 1701-1713".- BANDERAS, nº8. Barcelona, agosto 1983, p. 19-24.

(6) CASTELLVÍ I OBANDO, Francesc: "Narraciones históricas desde el año 1700 hasta 1715".- Vol. V, p. 117 i sig.

- Reg. "Diputació de Catalunya" (Decembre 1705): Armes del Principat, una creu vermella en camp blanc.
- Reg. "Ciutat de Barcelona" (finals del 1705): Armes de la Ciutat de Barcelona, escut quarterat, en dos quaters les armes de Catalunya (hauria de dir Barcelona) i en els altres dos, les quatre barres.
- Reg. "Ciutat de València" (Gener 1706): Armes de la Ciutat de València amb el lema NON SUFFICIT UNA, a l'altra banda la Verge dels Desemparats i el lema VIRGO DELICTORUM.
- Reg. "Regne de València" (Principis del 1706): Armes del Regne i a l'altra banda la imatge de Sant Vicenç Ferrer i el lema OBSTAT NULLA PARENTS.
- Reg. "Rejón", "Ciudad de Cartagena" o "Alcantarilla" (Juliol 1706): Un lleó, i a l'altra banda una imatge de la Concepció i el lema ET MACULA ORIGINALIS NON EST IN TE.
- Reg. "Richardi" (Octubre 1706): Un castell damunt una muntanya i a l'altra banda un Sant Jordi i el lema S. GEORGIUS.
- Reg. "Ciudad de Zaragoza" (Finals del 1706): Un lleó i a l'altra banda una imatge de la miracolosa Verge del Pilar i el lema SANTA MARIA DEL PILAR.
- Reg. de "Don Juan Francisco Ferrer" (1706): Armes de Navarra i a l'altra banda una imatge de la Concepció amb el lema TOTA PULEBAVA EST MARIA.
- 6 Regs. "Repartidos por los distritos que pagaba el Principado" (Maig 1707): Banderes amb les armes de Catalunya i a l'altra banda els Sants titulars de cada districte del país on es van formar.
- Reg. "Granada" (finals del 1709): Armes del regne de Granada amb la imatge de Sant Ciril.
- Reg. de "Italianos" (finals del 1705): 4 flors de lliri i a l'altra banda una imatge de Sant Jannari amb el lema S. JANNARIUS.
- Reg. de "Extrangeros" (finals del 1705): Armes d'Àustria i la imatge de Sant Leopold amb el lema S. LEOPOLDUS.
- 2 Regs. "de Infantería de todas las naciones a sueldo de Inglaterra" (Maig 1707): Armes d'Anglaterra.

En el moment de l'evacuació de Catalunya van passar a Itàlia els regiments de "Haumada", "Guardias Reales Catalanas", "La Reyna", "Rejón", "Alcantarilla", "Zaragoza", "Ferrer", "Granada", "Italianos", i "Extrangeros". Els regiments de la "Ciutat de Barcelona" i "Diputació de Catalunya" es varen quedar amb les seves banderes de guarnició a Cardona, Seu d'Urgell i Berga. Els regiments passats a Itàlia van continuar al servei de l'Emperador fins el 1724, quan van ser llicenciats i les banderes ofrenades a diferents temples d'Hongria. Les dels regiments de "Reales Guardias Catalanas", "Ciudad de Zaragoza", dels generals Ibarra (format el 1707 en Nàpols, amb banderes amb les armes del general i a l'altra banda la imatge de la Concepció i el lema BEATA ME DICENT OMNES), Maruli ("Italianos") i La Borda (banderes amb les armes d'Aragó i a l'altra banda una imatge de Sant Jordi), al temple de Buda. Les dels regiments "Haumada", "Ciudad de Valencia", "Ferrer" i "Granada", al temple d'Alba-Greca. I les de "Rejón", "La Reyna", "Richardi" i

"Extrangeros", al temple d'Essest.

Queda pendent d'investigar les restes que puguin quedar d'aquestes banderes en el llunyà país hongarés.

En quan a les banderes que realment van ser presents a la fita històrica de l'onze de setembre a la ciutat de Barcelona, transcribim el que ens diu en Castellví (7). Comença referint-se a la bandera de Santa Eulàlia, bandera de la Ciutat i cap de la Coronela:

"Fue elegido en esta ocasion Alferez de ella Dn. Juan de Lanuza y de Oms Conde de Placencia, Vizconde de Rueda y de Perellos por - que se hallava Presidente o Prector del Estado de la Nobleza: y la Ciudad resolvió formar un Batallon de 1000 hombres para la - guardia de la Bandera: la sobredicha era a modo de un Pendon poco mas grande que un estandarte de los que hoy husa la Cavalleria y Dragones era de Damasco carmesi a la una parte estava la Imagen de Santa Eulalia a la otra la de un caliz con una hostia y - un lema que decia: EX URGE DEUS JUDICA CAUSAM TUAM.

Pocos dias despues los Diputados hicieron las ceremonias de poner presupta la Bandera de S.Jorge Patron de Cataluña y de todo el continente de la Corona de Aragon con las formalidades que - acostumbrava hacer cuando Cataluña estava en grave peligro: servia como de aviso a todos los catalanes para tomar las armas.

No omitió el Gobierno circunstancia para animar a los naturales a la defensa: para esto se mando que en la Bandera Coronela de - todos los Regimientos se impusiera la Imagen del titular o Patron del Regimiento y en las Banderas Coronelas de todos los Regimientos la imagen de la Concepcion excepto en los Regimientos que eran baxo invocaciones diferentes de la Virgen con las armas reales de España y las de Cataluña y en los Estandartes lo mismo. En el Estandarte Coronel del Regimiento de la Fée estava impreso un Sto. Cristo con el lema: PRO LEGE PATRIA EL REGE y a la otra parte la Imagen de la Concepcion: al pie de la Imagen del Santo Cristo las Armas Reales bajo de ellas las armas del Coronel y a las 4 esquinas las de Cataluña. En las Banderas de la Coronela, en el principal estavan las armas de la Ciudad de Barcelona y - como cada una de las Compañias de los 6 Batallones de que se - componia tenia su Bandera por prerrogativa del Gremio y ser muy numerosas, eran de diferentes colores y en la Bandera principal de cada Batallon fue ordenado se impusiera la Imagen del Santo Titular de aquel Batallon. Se mando que los Regimientos formados de nuevo fueran cada uno a la Iglesia Titular de su Regimiento a oír misa y a bendecir sus Banderas y lo executaron en la siguiente forma.

Cada Regimiento formado con todos los oficiales se presentó en la Iglesia del Titular bajo cuya invocacion tenia el nombre, - donde se celebró una misa solemne con la asistencia de todo el Regimiento dejadas las armas fuera de la Iglesia entrando solo con las Banderas fenecida la misa se bendecian y salia a fuera toda la gente y en presencia de todos los Alferez prestaron el juramento y tomando las Banderas, puestos en frente del Regimiento acompañados de todos los oficiales pusieron las Banderas sobre una mesa y por su turno pusieron los -----tos formando el Regimiento en ovalo las incorporaron al centro y luego -

(7) CASTELLVÍ. Op. cit. Vol. V. p. 147.

el Auditor del Regimiento leyó en clara y alta voz las ordenanzas Militares añadidos otros capitulos tocantes a la defensa de las Leyes y Privilegios de Cataluña: despues todos los oficiales y soldados prestaron juramento de no abandonar las banderas hasta perder la ultima gota de sangre en nombre y defensa del Rey Carlos y de las Leyes, Privilegios, Honores y Libertades del Principado de Cataluña.

Leidas las ordenanzas y la forma del juramento dieron libertad de separarse de las Banderas los que no quisieran prestar el juramento en la forma prescrita inmediatamente dio 3 descargas el Regimiento y buuelto a su cuartel se les mando dar un refresco."

Tornem ara a recollir la pregunta feta abans relativa al destí de les nostres banderes.

D'acord amb el què ens explica en Castellví, testimoni visual dels fets, la bandera de Santa Eulàlia, la de Sant Jordi, les de la Coronela i les dels Regiments d'Infanteria i Cavalleria, varen ser lliurades a Madrid i varen desaparèixer. Sembla quasi impossible de creure que unes 70 banderes (d'acord amb els números d'en Castellví) que s'enviaren a Madrid com trofeus de guerra no deixessin cap rastre uns anys després. Veiem les possibles solucions a l'enigma:

Mateu Bruguera, en el seu "Cronicón de Barcelona. Historia de la Bandera de Santa Eulàlia", publicat a Barcelona el 1861, diu a la pàgina 18.

"Es muy verosimil que la Bandera de Santa Eulalia o fuese mandada a Madrid o quemada en la plaza pública para humillar con esto a los catalanes, pero con especialidad a los Barceloneses, esta es nuestra opinión al particular."

En temps de la Segona República Espanyola, Jaume Torrents, per encàrrec del Molt Honorable President Francesc Macià, va fer a Madrid un conjunt de gestions per tal de trobar el rastre de les banderes (8). Visità la Basílica d'Atocha, el Quarter d'Invàlids, el Museu d'Artilleria, l'Acadèmia d'Infanteria de Toledo i la Reial Armeria, sense cap resultat positiu. Aleshores se li va ocòrrer d'investigar en els catàlegs antics dels museus que havia visitat infructuosament. En un de l'Armeria, del 1849, va trobar la pista d'una bandera de la guerra de Successió en la que apareixien les barres catalanes, de la qual el catàleg comentava:

"Esta bandera es procedente de la Guerra de Sucesión, ocurrida a la muerte de Carlos III en 1700, así como otras que hay en la Armería..."

D'aquesta cita, Torrents va deduir que aquestes "otras que hay en la Armería", que el catàleg no describia, eren les que el Duc de Berwick envià a Madrid. La mateixa cita apareix en els catàlegs de 1854 i 1863, però, no, en el de 1898. Per què?. La resposta li vingué de la mateixa història de l'Armeria: La nit del 9 de juliol de 1884, es va produir un incendi que, a més d'altres danys, va reduir a cendres seixanta-dues banderes. Es a dir, segons l'esmentat Jaume Torrents, el foc va destruir les nostres banderes.

(8) TORRENTS, Jaume: "Les banderes de la Coronela". Pàg. 10-12.

En les nostres pròpies recerques hem trobat una nova font d'informació que podria aclarir definitivament la qüestió. És tracta del relat directe, escrit el 1737, de les vicissituds que van sofrir les banderes quan aquell 15 de setembre van anar cap a Madrid. Ho reproduïm tal com està escrit a les "Memoires du Marechal de Berwick, Duc et Pair de France, et Generalissime des Armees de Sa Majeste. Tome second. A La Haye, Chez P. Paupie, Libraire, MDCCXXXVII." Pagina 280.

"Ce fut le Comte de Tynmouth, qui porta au Roi d'Espagne les drapeaux des Barcelonnois, & des Catalans, au nombre de soixante. S.M.C. le reçut très gracieusement, & lui donna l'Ordre de la Toison d'Or; mais elle renvoya au Marechal de Berwick ces drapeaux, pour être brûlés par la main du Bourreau, dans la Place publique de Barcelonne, de même que les robes de ceux qui s'étant érigés en Magistrats de la Députation, soutenoient dirigeoient les affaires dans le temps de la revolte; ce que ce General fit exécuter sur le champ."

Es a dir, el Comte de Tynmouth s'en porta cap a Madrid seixanta banderes. Felip V^e el rep molt amablement i fins i tot li dona l'Ordre del Toisó d'Or, però, a fi d'escarmentar als barcelonins, torna les banderes al Mariscal de Berwick per tal de que siguin cremades a la plaça pública de Barcelona per ma del botxí.

Tanmateix, sabem que les banderes no van tornar a Barcelona. L'última frase és definitiva: "-la qual cosa aquets General executà el camp". Es molt probable que el General no és veiés amb cor d'enfrentar-se directament amb els barcelonins cremant les banderes a la plaça pública i, per complir una ordre rebuda, ho fes, més o menys d'amagat, al camp.

Existeix una altra prova que, si bé es troba a Barcelona, mai se li ha donat la credibilitat que, per la coincidència amb els fets abans relatats, pot tenir. Es tracta d'un petit gravat que sembla procedir d'un diari alemany o austríac, amb un retall escrit en alemany antic, que traduït diu:

"1714. Els estendards i les banderes que el duc de Berwick havia enviat a Madrid, van ser tornats per Felip V^e, amb el comentari de que no reconeixia banderes de súbdits rebels, després del que van ser cremats públicament pel botxí a Barcelona."

Quina credibilitat poden tenir aquests relats?. Per que no s'havien divulgat fins ara?. Qui era el Comte de Tynmouth?. Per contestar aquestes questions, i d'altres que ens podríem fer, cal continuar investigant. Però, avui podem aventurar una hipòtesi i explicar uns fets.

Pel que sembla, existeixen dues versions de les memòries del Mariscal de Berwick: les publicades per l'abat de Margon, editades a La Haya el 1737 i a Londres el 1738, d'on prové el fragment que hem reproduït; i les recopilades per l'abat Hooke, amb edició a Paris, l'any 1778 (9), Londres, el 1779 (10), i una altra vegada a Paris, en una col·lecció de memòries publicades entre 1836 i 1839 (11).

L'abat Hooke ve fer servir material procedent del Mariscal Fitz-James, cap de la branca francesa dels descendents del Mariscal de Berwick, i opina de les Memòries publicades per l'abat Margon, que son totalment apòcrifes, sense interès i quasi sense veritat.

Des de la perspectiva que ens dona el temps transcorregut i sense l'apassionament que en el seu temps hauria d'ocasionar l'aconseguir el que avui en diríem un "best seller", creiem que si bé és possible que les memòries "oficials" siguin les de l'abat Hooke, les de l'abat Margon tenen la qualitat del producte de primera mà, ja que es van publicar tres anys després de la mort del Mariscal i quan encara existia una memòria recent dels fets relatats, que obligaria a tenir cura en l'ús de noms i accions.

La contestació a la qüestió de per què no s'havia divulgat fins ara aquesta versió dels fets, sembla ben senzilla. Pel que nosaltres - coneixem, a Barcelona no més s'hi troben les memòries redactades - per l'abat Hooke, que no diuen res de l'episodi de les banderes, - restant totalment ignorada la crònica de l'abat Margon. És lògic pensar que les còpies que de les memòries de Margon han d'existir a Catalunya, no han caigut en mans d'un estudios del tema de les - banderes, que reconeguéssin la importància d'aquesta informació.

Pel que fa al comtat de Tynmouth, aquest títol, lligat amb el ducat de Berwick i la baronia de Bousworth, va ser concedit, el 1688, per Jaume II d'Anglaterra al seu fill natural James Fitz-James Stuart. El 1714 era 2n. Comte de Tynmouth el fill del Duc de Berwick, nascut el 1696. Pensem que seria molt normal que el pare encomanés al fill l'honor especial de portar cap a Madrid les banderes, supremes trofeus de guerra, per dipositar-les a la Basílica d'Atocha, lloc a on mai no van arribar per l'inquina personal de Felip V^a contra els catalans.

Creiem fermament que aquesta va ser la fi de les banderes de Santa Eulàlia, de Sant Jordi, de la Coronela i dels regiments, símbols seculars de la nació catalana (12).

- (9) *Mémoires du Maréchal de Berwick, écrits par lui-même*. A Paris, Chez Moutard, Imprimeur-Libraire de la Reine, de Madame, & de Madame la Comtesse d'Artois, rue des Mathurins, à l'Hôtel de Cluny. M.DCC.LXXVIII. 2 vols.
- (10) *Memoirs of the Marshal Duke of Berwick* (Translated from the French). - London, T. Cadell, 1779. 2 vols.
- (11) *Mémoires du Maréchal de Berwick, écrits par lui-même; avec une suite abrégée depuis 1716 jusqu'à sa mort en 1734; précédés d'une ébauche d'éloge historique par le président de Montesquieu, et de son portrait par Milord Bolingbroke*. En: "Nouvelle Collection de Mémoires pour servir à l'histoire de France". T[XXXII] 3e. série. T.VIII. p. 303-466. Paris, 1836-1839.
- (12) Una primera versió d'aquest treball va ser publicat amb el títol "La bandera de Sant Jordi i la de Santa Eulàlia en el setge de Barcelona de 1714", en un full de l'Associació MEMORIAL 1714 (C/ El Fossar de les Moreres, 2-4, L-3. 08003 Barcelona), que va ser distribuït la Diada de l'onze de setembre d'enguany.

Documents per a la història

Armand de Fluvià i Escorsa

Crec que és molt interessant de pouar als arxius i a les biblioteques per tal de anar-hi descobrint l'inmens material que s'hi conserva en relació a la vexil·lologia. En el transcurs de les meves recerques, o per la bonesa d'investigadors amics que coneixen les meves afeccions, he reunit algunes dades que crec que poden ésser una petita aportació en el millor coneixement dels quefers i els costums dels nostres avantpassats. En aquesta nota vull comunicar quatre referències vexil·lològiques, tres referides al Principat i una al Regne de València.

A.- L'arxiver i historiador Dídac Montfar. Sorts i Cellers, al segon volum de la seva Historia de los condes de Urgel, acabada el 1650 i publicada el 1853, a la pàgina 465, en parlar de la lluita menada el 1413 pel comte Jaume II d'Urgell per a fer valer els seus drets a la corona, que no li havien estat reconeguts al Compromís de Casp, i de les accions realitzades per un dels seus principals capitans i valedors, el cavaller Ramon Berenguer de Fluvià, hom llegeix el següent: "...descubrieron los doscientos caballos del conde cuyo capitán era Berenguer de Fluvià, y el estandarte que llevaba era verde, blanco y negro..."

B.- A l'Archivo Ducal de Medinaceli, a la Casa de Pilatos, a Sevilla, i a la Sección Montcada, he trobat dues referències d'interès:

a) Legajo 10, nº 6: Testament (Barcelona, 12.3.1413) de Roger de Montcada i de Luna, baró de Llagostera. Elegeix per sepultura la seva capella de Sant Honorat i Santa Elisabet, construïda a l'església del convent de Framenors de Barcelona, i concedida als seus avantpassats pel rei Martí I. Mana que sigui "envermellada" i que hi col·loquin una "bandèria" amb el senyal dels Montcada, una altra de l'almirallat, en honor del seu pare l'almirall Pere de Montcada i de Lloria, baró de Llagostera i net del famós almirall Roger de Lloria, i una altra feta en forma de llençol, o sigui, sense cua, per a ell.

b) Legajo 9, nº 20: Testament (Barcelona, 8.9.1482) de Mateu de Montcada i de Vilaragut, baró d'Aitona, Seròs, Mequinensa i Vilamarxant. Elegeix sepultura al monestir d'Escaladel, al Priorat, i mana que la llosa de la seva tomba porti les armes dels Montcada i a la paret s'hi pengi una bandera amb les armes soles dels Montcada sense mixtura alguna.

C.- Andreu Batllori i Munné i Lluís Llubí i Munné, al seu llibre Ceràmica catalana decorada (Barcelona, 1974) publiquen, a la làmina 169 B, un plat blau amb el dibuix d'un home portant una bandera de la ciutat de Barcelona. L'asta és al costat dret i es tracta d'una bandera heràldica quarterada: al 1r i al 4t el senyal de la creu i al 2n i al 3r dos pals (no faixes). El plat és datat de les darreries del segle XVII.

D.- A l'Arxiu de la Corona d'Aragó, Secció Cancelleria, registre nº 1883, foli nº 53vº. Es tracta d'una carta, datada a València, 30.1.1394, del rei Joan I, diàrigida al conseller mossèn Ramon de Boïl, governador del regne de València. Hi havia en aquells moments unes friccions i enfrontament entre els mestres paraires, d'una part, i els prohoms macips paraires de València, de part altre, amb motiu del senyal posat en el penó o bandera que el rei acabava d'atorgar als dits prohoms macips. Els mestres adduien que els prohoms macips no podien portar aquell penó o bandera amb l'esmentat senyal ni cap altre, perquè quan els paraires eren requerits pel rei o per la Ciutat de València, els macips havien d'anar ensem amb els mestres i sota llur penó, que era fet amb senyal d'una tissora gran. En canvi, els prohoms macips afirmaven tot el contrari, que com que el rei els havia atorgat el privilegi de tenir un penó, estaven exempts d'anar sota el penó dels mestres. Ambdues parts estaven molt inquietes i es temia que es produïssin aldarulls. El rei, a la carta que comentem, emet una decisió després d'aver manat que li portessin a la vista "un penó pintat en paper, amb coa o flàmula, a senyal reial i al mig un cairó groc que ve en punta, dins el qual cairó hi ha una tissora gran blava i en l'orla entorn, que és vermella, quatre tissores bla-

nacions i ètnies

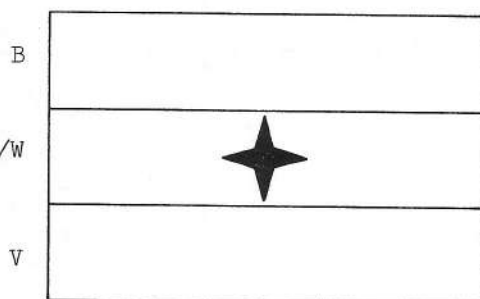
Els contactes mantinguts amb les delegacions presents a la CONSEO, s'han començat a traduir en informacions diverses, amb les que encetem aquesta nova secció.

- FERNANDO POO.

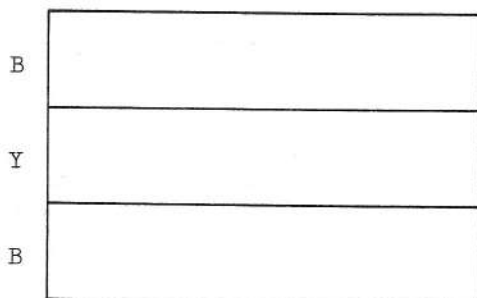
El "Grupo Nacionalista Bubi 1º de Abril", que reivindica la independència de l'illa de Fernando Poo, poblada per l'ètnia bubi, de la República de Guinea Equatorial, dominada pels fang del continent, ens va aclarir dos conceptes que modifiquen parcialment les dades conegudes fins ara.

Són partidaris de mantenir el nom de Fernando Poo, encara que sigui nom colonial, ja que modificar-lo pel d'ERI, creuen que ocasionaria confusió.

La bandera adoptada pels nacionalistes de Fernando Poo, és la coneguda de tres faixes, blau, blanc, vert, amb l'estel negre al mig, si be cal indicar que l'estel és de quatre puntes.

FERNANDO POO

FRIUL

- FRIUL

La bandera que s'està imposant entre els nacionalistes friulans està formada per tres faixes, blau, groc, blau. És, si més no, la tradicional del Patriarcat d'Aquilea, transformant l'àguila d'or en una faixa groga.

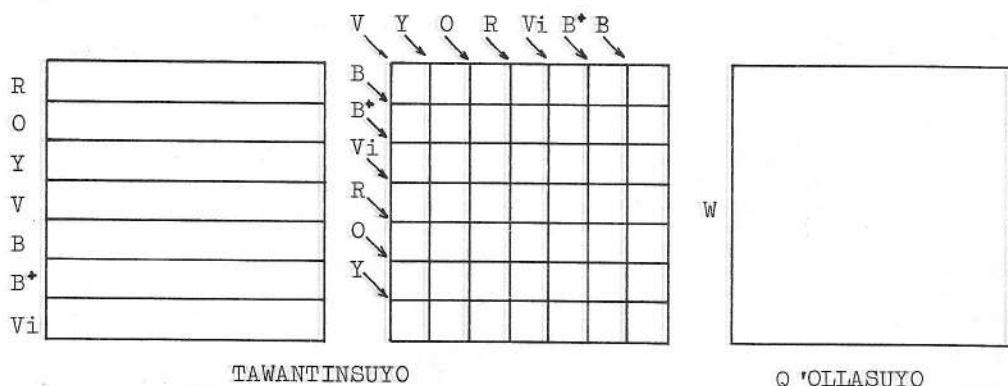
- POBLE MAPUCHE.

L'associació AD MAPU ens va indicar que la bandera dels indis mapuches és blava, amb la lluna i estrelles. Estem a l'espera de rebre més informació.

- TAWANTINSUYO i Q'OLLASUYO.

Eduardo Conde, membre de CHITAKOLLA, Centro de Formación e Investigación sobre las Culturas Indias (Casilla 20214. Correo Central. La Paz, Bolivia), associació que publica un interessant butlletí mensual, ens ha fet arribar informació de las wiphalas (=banderes) del Tawantinsuyo i del Q'ollasuyo, tal com apareixen al Calendari Indi "MARA WATA" de KARA CHUKIWANKA.

Les dues banderes del Tawantinsuyo estan estrictament lligades als colors de l'Arc de Sant Martí. La del Q'ollasuyo, totalment blanca, és present encara en els diferents aconteixements socials de la comunitat Indi del Q'ollasuyo (=Bolivia). Les tres son quadrades.

- GADELOUPE.

La bandera nacional que l'U.P.L.G. (Union Populaire pour la Libération de la Guadeloupe) proposa al poble guadeloupà, és vermella i verda, estelada d'or amb dues faixes estretes blanques.

La significació que li donen als colors és la següent: "El Vert representa el País, la Nació. El vert és la natura, els arbres, les cultures i les aigües. És el color dominant a Guadeloupe. Guadeloupe és l'illa verda.

El vermell representa la Revolució, la lluita, les Forces d'Alliberament, la Victòria. És la bandera dels obrers i pagesos. El vermell, és el color de la sang, la sang dels esclaus, la sang vessada ahir i avui. És també el símbol del foc, de la calor, de la força vital; la calor del país i dels homes que hi viuen.

El Groc és la Llum solar que il·lumina nostra nació i nostra lluita. L'estel groga de cinc puntes representa els cinc continents. És el símbol de la solidaritat internacional. Expressa la idea de que el poble guadeloupà treballa amb els altres pobles de la terra en la construcció d'un mon de pau i d'harmonia, lliure de tota explotació"

